

OPIS DOBREJ PRAKTYKI

1. Dane dotyczące gminy/powiatu

nazwa inicjatywy	Miejska Kampania Edukacyjno - Informacyjna „Obudź się”
nazwa gminy/powiatu	Miasto Gorzów Wlkp. - Urząd Miasta
dokładny adres	ul. Sikorskiego 3-4, Gorzów Wlkp.
województwo	Lubuskie
telefon	95 7355 500
adres strony internetowej	www.gorzow.pl
faks	95 7355 670
adres e-mail	um@um.gorzow.pl

2. Rodzaj(e) podjętych działań (zaznacz):

- kształtowanie efektywnych systemów konsultacji społecznych i udziału obywateli w formułowaniu strategii rozwoju i prowadzenia polityki lokalnej lub regionalnej;
- wprowadzanie nowatorskich form demokracji lokalnej;
- rozwijanie systemów kontroli i komunikacji społecznej, ze szczególnym podkreśleniem przejrzystości procesów decyzyjnych władz gminy lub powiatu;
- oryginalne formy aktywizacji działalności obywatelskich i współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- formy działalności z podmiotami gospodarczymi i ich samorządami na rzecz wspólnoty obywatelskiej i lokalnego rozwoju;
- działania na rzecz wychowania obywatelskiego, w tym pozaszkolne inicjatywy edukacyjne, działania na rzecz młodych mieszkańców gminy lub powiatu;
- decentralizację realizacji zadań publicznych, drogą przekazywania jej organizacjom obywatelskim lub jednostkom bliższym obywateli;
- inne.....
.....

3. Przedmiot działalności

Miasto Gorzów realizuje co roku Miejską **Kampanię Edukacyjno - Informacyjną „Obudź się”**, która ma na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i wszelkim przejawom wykluczenia społecznego. W 2013 r. roku odbywa się jej jedenasta edycja.

Inicjatywa kierowana jest przede wszystkim do dzieci i młodzieży, obejmuje swoim zasięgiem także nauczycieli, rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych. Ideą przedsięwzięcia jest zachęcenie młodych osób do konstruktywnego spędzania wolnego czasu, rozwijania swoich pasji, zainteresowań, talentów oraz popularyzowanie stylu życia wolnego od nałogów. Zadaniem kampanii jest również ograniczenie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim poprzez rozpowszechnianie materiałów edukacyjno - profilaktycznych wśród osób dorosłych oraz organizowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych.

W ramach działań kampanii uczniowie gorzowskich szkół uczestniczą w następujących przedsięwzięciach, m.in.: bezpłatnych spektaklach teatralnych dla młodzieży przygotowywanych przez Teatr im. Juliusza Osterwy w Gorzowie Wlkp.; Przeglądzie Twórczości Młodych Talentów; wakacyjnych warsztatach kulturalnych pod nazwą „Jazda Coolturałna”; konkursach międzyszkolnych, np. teatralnym, literackim, fotograficznym; rodzinnych festynach profilaktycznych.

Głównym organizatorem kampanii jest Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Gorzowa Wlkp. Jego działania wspierają: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gorzowskie organizacje pozarządowe, instytucje kulturalne, placówki oświatowe.

4. Opis działań

Główny organizator kampanii:

- Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Gorzowa Wlkp.

Współorganizatorzy kampanii:

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gorzowie Wlkp.;
- organizacje pozarządowe z terenu miasta Gorzowa Wlkp. ;
- instytucje kulturalno - oświatowe.

Główne cele kampanii:

- przeciwdziałanie uzależnieniom i wszelkim przejawom wykluczenia społecznego;
- promowanie wolnego od nałogów i aktywnego stylu życia;
- promowanie umiejętności i talentów gorzowskiej młodzieży;
- zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, szczególnie narażonym na zachowania destrukcyjne.

Opis działań:

Kampania „Obudź się” realizowana jest od 2003 r. Co roku podejmowane są różne działania kierowane do uczniów gorzowskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i

ponadgimnazjalnych, nauczycieli, rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych. Działania samorządu w tym zakresie wspierają m.in. organizacje pozarządowe, które realizują zlecone przez miasto zadania publiczne z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Przykłady inicjatyw realizowanych w ramach kampanii „Obudź się”:

I. Rok 2011:

Lp.	Rodzaj działań	Opis działań	Koszt
1.	Promocja Kampanii	Podczas realizacji poszczególnych działań rozpowszechniane były materiały promocyjne - ulotki (500 szt.), plakaty (60 szt.), naklejki „Obudź się” (500 szt.). Trafiły one m.in. do szkół, placówek opiekuńczo - wychowawczych i innych instytucji pomocowych. Ponadto w trakcie Festynu Rodzinnego rozdawano jego uczestnikom materiały edukacyjno - profilaktyczne (skarbonki, piłki, gry logiczne) z napisem „Zachowaj Trzeźwy Umysł” i logo kampanii „Obudź się”. <i>Organizator: Wydział Spraw Społecznych</i>	2 917,40 zł
2.	Szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych	Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzili szkolenia na temat obowiązujących przepisów w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych: jakie sankcje grożą za ich nieprzestrzeganie; na co sprzedawcy powinni zwracać szczególną uwagę. Zaproszenia na szkolenia zostały skierowane do sklepów posiadających koncesję na sprzedaż napojów alkoholowych. Skorzystało: 18 sprzedawców napojów alkoholowych. <i>Organizator: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</i>	w ramach działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3.	„Jazda coolturalna” - wakacje miejskie	Zorganizowanie czasu wolnego dla dzieci pozostających w czasie wakacji w mieście - zajęcia rzemieślnicze, literacko - plastyczne, taneczne, które odbywały się na gorzowskich osiedlach. Skorzystało: około 1200 osób. <i>Organizator: Grodzki Dom Kultury w Gorzowie Wlkp.</i>	14 999,85 zł
4.	Spektakle teatralne	Gorzowski Teatr zaprosił uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych (wraz z nauczycielami) na bezpłatne spektakle teatralne pt. „Tango” wg Sławomira Mrożka, w tym: - 15 spektakli w godzinach przedpołudniowych; - 5 spektakli w godzinach popołudniowych.	50 000,00 zł

		Skorzystało: 6 600, w tym 6 358 uczniów i 242 opiekunów. <i>Organizator: Teatr im. Juliusza Osterwy w Gorzowie Wlkp.</i>	
5.	Konkurs literacki	Konkurs polegał na napisaniu eseju o swoich wrażeniach, odczuciach po obejrzeniu spektaklu „Tango”. Wzięło udział 17 uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. <i>Organizator: Wydział Spraw Społecznych</i>	2 634,00 zł (zakup nagród dla uczestników)
6.	Festyn Rodzinny	Uczestnikom zaproponowano następujące atrakcje: m.in. konkursy z nagrodami; zabawy integracyjno - rekreacyjne; występy; poczęstunek. Skorzystało: około 1 000 osób. <i>Organizator: Fundacja „Pomagaj” w Gorzowie Wlkp.</i>	6 000,00 zł
7.	Przegląd twórczości młodych talentów	Celem przeglądu było pokazanie, jakie talenty ma gorzowska młodzież. Przegląd przebiegał w dwóch etapach: - eliminacje (planowane w szkole); - przegląd właściwy. Do przeglądu mogły się zgłosić zarówno osoby indywidualne, jak i grupy. Prezentacje były oceniane przez jury i przez publiczność. Wzięło udział 41 wykonawców – soliści, zespoły. <i>Organizator: Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp.</i>	6 000,00 zł
8.	Konkurs teatralny dla młodzieży	Dla uczniów gorzowskich szkół średnich został ogłoszony konkurs na przygotowanie sztuki teatralnej pod hasłem „Kochaj, słuchaj, rozmawiaj – trzy życzenia do spełnienia”. Konkurs poprzedzony był warsztatami teatralnymi dla młodzieży. Szkoły, które zgłosiły chęć uczestnictwa w konkursie zaprezentowały się na żywo przed jury. Wyłonieni zwycięzcy wystąpili podczas konferencji podsumowującej kampanię. Młodzieżowy konkurs teatralny, organizowany po raz czwarty, stał się formą profilaktyki rówieśniczej, a teatr, dzięki konkursowi – nowo odkrytym komunikatorem – edukatorem młodzieży. Skorzystało: 60 uczniów wzięło udział w zajęciach teatralnych; 150 osób obejrzało spektakle przygotowane przez młodzież.	6 680,00 zł

		Organizator: Stowarzyszenie Pomocy Blizniemu im. Brata Krystyna w Gorzowie Wlkp.	
9.	Międzyszkolny Konkurs Prorodzinny	Konkurs przebiegał w 2 etapach: - szkolny (szkoły według własnych kryteriów wyłoniły 3-osobowy zespół); - międzyszkolny (przewidywał 3 konkurencje). Wzięło udział 78 uczniów. Organizator: Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wlkp.	3 997,78 zł
10.	Spartakiada Międzyświecowa	W trakcie spartakiady zaprezentowały się gorzowskie świetlice środowiskowe. Podopieczni poszczególnych świetlic wzięli udział w konkurencjach sportowych. Skorzystało: 523 wychowanków z 21 świetlic i Pogotowia Opiekuńczego. Organizator: Fundacja „Contra Crimen”	7 740,00 zł
11.	Konferencja podsumowująca	Przebieg konferencji, m.in.: - przedstawienie prezentacji multimedialnej z przebiegu kampanii i omówienie jej efektów; - wręczenie nagród uczniom biorącym udział w konkursach ogłaszanych w ramach kampanii oraz prezentacja ich dokonań; - dyskusja z młodzieżą na temat istoty wolontariatu. Organizator: Wydział Spraw Społecznych	1 800,00 zł
Razem:			99 851,63 zł + 2 917,40 zł (promocja)

II. Rok 2012:

Lp.	Rodzaj działań	Opis działań	Koszt
1.	Jazda coolturalna	Zorganizowanie czasu wolnego dla dzieci pozostających w czasie wakacji w mieście – zajęcia cyrkowo – teatralne i taneczne, które odbywały się na 5 gorzowskich osiedlach. Skorzystało: około 900 dzieci. Organizator: Grodzki Dom Kultury w Gorzowie Wlkp.	14 999,86 zł
2.	Promocja kampanii	Podczas realizacji poszczególnych działań rozpowszechnianie były materiały promocyjne – ulotki (500 szt.), plakaty (60 szt.), naklejki „Obudź się” (500 szt.). Trafiły one m.in. do szkół, placówek opiekuńczo –	850,00 zł

		wychowawczych i innych instytucji pomocowych. <i>Organizator: Wydział Spraw Społecznych</i>	
3.	Festyn Rodzinny	Festyn zorganizowany był w Parku Róż. Otwarty dla wszystkich gorzowian, którzy mogli skorzystać z szeregu atrakcji, m.in.: pływanie kajakami po stawie, występy zespołów muzycznych, zabawy o charakterze edukacyjno - profilaktycznym. Skorzystało: około 800 osób. <i>Organizator: Fundacja „Pomagaj” w Gorzowie Wlkp.</i>	10 000,00 zł
4.	Akcja profilaktyczna „Pozory mylą, dowód nie”	Akcja miała na celu przeciwdziałanie sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim poprzez rozpowszechnianie materiałów edukacyjno - profilaktycznych wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych. W ramach zaplanowanych działań członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gorzowie Wlkp. odwiedzili 50 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przypomnieli o obowiązujących przepisach prawa w zakresie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz przekazali ulotki edukacyjne, instruujące, jak powinien zachować się sprzedawca, gdy ma wątpliwości co do wieku osoby chcącej kupić alkohol. Ponadto Wydział Spraw Społecznych przekazał materiały edukacyjne do 15 gorzowskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, w tym: a) dla nauczycieli - 75 sztuk konspektów lekcji dla rodziców na temat „Młodzi a alkohol”; b) dla rodziców - 3 495 sztuk informatorów na temat picia alkoholu przez osoby niepełnoletnie oraz kluczowej roli rodziny i wychowania w zapobieganiu temu zjawisku. <i>Organizator: Wydział Spraw Społecznych</i>	materiały otrzymane bezpłatnie
5.	Szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych	Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przygotowali szkolenia na temat obowiązujących przepisów w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych: jakie sankcje grożą za ich nieprzestrzeganie; na co sprzedawcy powinni zwracać szczególną uwagę. Zaproszenia na szkolenia zostały skierowane do sklepów posiadających koncesję na sprzedaż napojów alkoholowych. Sprzedawcy napojów alkoholowych nie odpowiedzieli na zaproszenie Komisji i nie wzięli udziału	w ramach działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

		w przygotowanym szkoleniu. <i>Organizator: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</i>	
6.	Spektakle teatralne	Gorzowski Teatr zaprosił uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych (wraz z nauczycielami) na 15 bezpłatnych spektakli teatralnych pt. „Miki mister DJ” Mateusza Pakuły. Skorzystało: 5.285 (młodzież) + 100 (opiekunowie). <i>Organizator: Teatr im. Juliusza Osterwy w Gorzowie Wlkp.</i>	56 000,00 zł
7.	Konkurs pod hasłem „Obudź się”: 1) dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych na scenariusz kampanii „Obudź się” 2013; 2) dla uczniów szkół gimnazjalnych na spot reklamujący kampanię	W konkursie mogły wziąć udział szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne. 1. Zadaniem uczniów szkół ponadgimnazjalnych było przygotowanie scenariusza przyszłorocznej kampanii. 2. Zadaniem uczniów szkół gimnazjalnych było stworzenie spotu reklamującego kampanię „Obudź się”. Konkurs skierowany został do wszystkich gorzowskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. W konkursie wzięło udział 4. uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych. <i>Organizator: Wydział Spraw Społecznych</i>	1 087,00 zł (zakup nagród dla uczestników)
8.	Przeegląd twórczości młodych talentów	Celem przeglądu było pokazanie, jakie talenty ma gorzowska młodzież. Przegląd przebiegał w dwóch etapach: - eliminacje w 13 szkołach; - finał przeglądu w Teatrze im. Juliusza Osterwy w Gorzowie Wlkp. (wzięło udział 31 wykonawców). Do przeglądu mogły się zgłosić zarówno osoby indywidualne, jak i grupy. Prezentacje oceniane były przez jury. <i>Organizator: Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp.</i>	7 000,00 zł
9.	V Konkurs Teatralny dla szkół ponadgimnazjalnych	Dla uczniów gorzowskich szkół średnich został ogłoszony konkurs na przygotowanie sztuki teatralnej pod hasłem „Miłość, małżeństwo, rodzina – jak to jest i jak się zaczyna?”. Szkoły, które zgłosiły chęć uczestnictwa w konkursie zaprezentowały się na żywo przed jury. Młodzieżowy konkurs teatralny, organizowany po raz piąty, stał się formą profilaktyki rówieśniczej, a teatr, dzięki konkursowi – nowo odkrytym komunikatorem – edukatorem młodzieży. Skorzystało: 35 osób (młodzież występująca) + 150 osób	7 290,00 zł

		widownia. <i>Organizator: Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu im. Brata Krystyna w Gorzowie Wlkp.</i>	
10.	Jubileuszowe wydanie biuletynu przeciwko uzależnieniom „Sygnały”	Wydanie poświęcone w całości Miejskiej Kampanii Edukacyjno – Informacyjnej „Obudź się”. 150 egzemplarzy rozpowszechnianych było m.in. wśród pedagogów szkolnych, organizacji pozarządowych, klientów Wydziału Spraw Społecznych oraz Gorzowskiego Centrum Pomocy Rodzinie i Polityki Społecznej. Elektroniczne wydanie biuletynu zostało zamieszczone na stronie internetowej Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. <i>Organizator: Wydział Spraw Społecznych</i>	w ramach działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
11.	Spotkanie podsumowujące kampanię („10 –lecie kampanii „Obudź się”)	W programie jubileuszu znalazło się m.in. wręczenie nagród laureatom konkursów organizowanych w ramach „Obudź się”, quiz wiedzy dla uczniów na temat kampanii oraz prezentacja zwycięskiego spektaklu V Konkursu Teatralnego dla szkół ponadgimnazjalnych. <i>Organizator: Wydział Spraw Społecznych</i>	2 169,99 zł
Razem:			98 546,85 zł + 850 zł (promocja)

5. Uzyskane efekty

W działaniach kampanii aktywnie uczestniczy każdego roku około 6 tys. mieszkańców miasta Gorzowa Wlkp., w tym głównie dzieci i młodzież. Pośrednio z efektów działania, ukierunkowanych na eliminowanie wśród młodych ludzi ryzykownych zachowań, korzystają wszyscy mieszkańcy miasta, tj. około 120 tys. mieszkańców. Poszczególne działania kampanii prezentowane są w lokalnych mediach: prasie, telewizji, radiu.

Dzieci i młodzież aktywnie uczestniczą w proponowanych w ramach kampanii przedsięwzięciach. Chętnie angażują się szkoły, organizacje pozarządowe oraz placówki kulturalne.

Rezultaty twarde:

- 1) wzrost zaangażowania podmiotów współtworzących kampanię;
- 2) zwiększenie aktywności szkół w zakresie działań profilaktycznych;

- 3) zwiększenie liczby uczestników działań profilaktycznych realizowanych w ramach kampanii;
- 4) nawiązanie stałej współpracy z Teatrem im. Juliusza Osterwy w Gorzowie Wlkp., który przygotowuje corocznie spektakl profilaktyczno - edukacyjny dla gorzowskiej młodzieży;
- 5) wystawienie (na przestrzeni 11 lat) 11 spektakli profilaktyczno - edukacyjnych dla młodzieży, które obejrzało łącznie ponad 60 tys. widzów;
- 6) nawiązanie trwałej współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji kampanii;
- 7) integracja środowiska szkolnego;
- 8) integracja placówek wsparcia dziennego - w realizowanych w latach 2003 - 2011 spartakiad świetlicowych wzięło udział łącznie około 3000 dzieci;
- 9) powstanie sondaży (lata 2002 - 2006) i diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych (2010 r.);
- 10) trzy międzyszkolne konkursy prorodzinne (realizowane w latach 2009 - 2011 przez Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wlkp.);
- 11) cztery przeglądy twórczości młodych talentów (realizowane od 2010 r. przez Oddział Terenowy Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii w Gorzowie Wlkp.);
- 12) sześć konkursów teatralnych (realizowane od 2008 r. przez Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu im. Brata Krystyna w Gorzowie Wlkp.).

Rezultaty miękkie:

- 1) kształtowanie u dzieci i młodzieży postawy odpowiedzialności za podejmowane w życiu wybory;
- 2) kształtowanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach;
- 3) nabycie umiejętności w zakresie konstruktywnego spędzania czasu wolnego;
- 4) zwiększenie zaangażowania i młodzieży w zakresie działalności na rzecz społeczeństwa lokalnego;
- 5) zmiana stanu świadomości i sposobu myślenia na temat uzależnień;
- 6) ograniczenie zjawiska sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim.

Na przestrzeni 11 lat trwania kampanii stała się ona w Gorzowie rozpoznawalną inicjatywą z własnym logo („budzik”), kojarzonym przez wielu mieszkańców miasta.

6. Oszacowanie nakładów poniesionych na organizację i realizację projektu

Corocznie na realizację Miejskiej Kampanii Edukacyjno – Informacyjnej „Obudź się” przeznaczane jest około 100 000,00 zł z budżetu Miasta Gorzowa Wlkp. w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ponadto organizacje pozarządowe, które realizują zadania zlecone w ramach kampanii, ponoszą koszty wkładu własnego w wysokości około 10% całkowitej wartości zadania.

7. Czy napotkali Państwo trudności, z którymi należało się zmierzyć, aby zrealizować projekt?

W działania zaplanowane w ramach kampanii chętnie włączają się uczniowie, szczególnym zainteresowaniem cieszą się różnego rodzaju konkursy międzyszkolne i aktywne zajęcia kulturalne. Problem wciąż stanowi jeszcze zaangażowanie w działania osób dorosłych. W 2012 r. członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przygotowali szkolenia na temat obowiązujących przepisów w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych: jakie sankcje grożą za ich nieprzestrzeganie; na co sprzedawcy powinni zwracać szczególną uwagę. Zaproszenia na szkolenia zostały skierowane do sklepów posiadających koncesję na sprzedaż napojów alkoholowych. Sprzedawcy napojów alkoholowych nie odpowiedzieli na zaproszenie Komisji i nie wzięli udziału w przygotowanym szkoleniu.

8. Zalecenia dla innych jednostek samorządu terytorialnego zainteresowanych wdrożeniem projektu

Najważniejsze przy planowaniu działań w ramach kampanii jest włączenie w proces jej tworzenia od samego początku przedstawicieli organizacji pozarządowych i pedagogów szkolnych. Środowiska te najlepiej znają potrzeby odbiorców programu, mają ciekawe pomysły. Wspólnymi siłami można podjąć wiele atrakcyjnych, o szerokim zasięgu działania i dla zróżnicowanej grupy odbiorców inicjatyw. Aby projekt był skuteczny, potrzebna jest wola współpracy różnych podmiotów i instytucji.